T091 ATĐ 3 (22) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q21-Tạp Uẩn-Luận về Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 21 1

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 21

LUAÄN VEÀ TRÍ (Phaàn 13)

Theå cuûa nhaân naêng taùc chính laø taêng thöôïng duyeân, bôûi vì cuøng taát caû caùc phaùp laøm töï taùnh. Nhöng maø nghóa coù khaùc nhau, ñoù laø nghóa veà nhieàu hôn haún laø nghóa cuûa taêng thöôïng duyeân, nghóa veà khoâng chöôùng ngaïi laø nghóa cuûa nhaân naêng taùc. Hoûi: Neáu nghóa veà nhieàu hôn haún laø nghóa cuûa taêng thöôïng duyeân, thì sôû duyeân duyeân cuõng phaûi goïi laø taêng thöôïng, bôûi vì Theå cuûa noù cuõng thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp? Nhö luaän Phaåm Loaïi Tuùc bieän giaûi: “Hai duyeân naøy ñeàu laát taát caû caùc phaùp laøm töï taùnh.” Ñaùp: Neáu döïa vaøo töông tuïc thì hai duyeân naøy roäng - heïp gioáng nhau; neáu döïa vaøo saùt-na thì nghóa veà Theå cuûa taêng thöôïng duyeân nhieàu hôn haún. Nghóa laø duyeân vôùi taát caû caùc phaùp khi haønh töôùng Voâ ngaõ hieän ôû tröôùc maét, trong taát caû caùc phaùp chaúng phaûi laø sôû duyeân; nghóa laø caâu höõu töông öng vôùi töï taùnh naøy, chaúng phaûi laø taêng thöôïng chæ rieâng töï taùnh naøy; vì vaäy caùc phaùp caâu höõu töông öng, laø taêng thöôïng chöù khoâng phaûi laø sôû duyeân. Hoûi: Neáu nghóa veà khoâng chöôùng ngaïi laø nghóa cuûa nhaân naêng taùc, thì Theå cuûa nhaân naêng taùc seõ khoâng thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp, nghóa laø neân höõu tình neáu daáy khôûi uaån - giôùi - xöù cuûa neân neõo, thì höõu tình naøy laïi khoâng sinh ra uaån - giôùi - xöù thöù hai; neáu döïa vaøo neân nhaõn sinh ra neân nhaõn thöùc, thì trong ñoù laïi khoâng daáy khôûi thöùc thöù hai; nhö ôû taïi neân nôi, neáu coù neân caây thì khoâng coù caây thöù hai, neáu coù neân ngoâi nhaø thì khoâng coù ngoâi nhaø thöù hai. Nhö vaäy, caùc phaùp chöôùng ngaïi laãn nhau, laøm sao nhaân naøy laïi thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp? Ñaùp: Tuy coù söï vieäc naøy maø lyù khoâng coù gì traùi ngöôïc. Nghóa laø neân höõu tình neáu coù nghóa daáy khôûi uaån - giôùi - xöù cuûa neân neõo, noùi vôùi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 21 2 uaån - giôùi - xöù cuûa caùc neõo khaùc raèng: Toâi ñoái vôùi caùc oâng khoâng laøm gì chöôùng ngaïi maø thuaän theo caùc oâng sinh khoûi; neáu toâi laøm chöôùng ngaïi cho caùc oâng,

thì caùc oâng khoâng coù theå hieän roõ tröôùc maét ôû nöôùc kia. Ví duï veà caây vaø ngoâi nhaø, theo ñuùng nhö vaây maø noùi. Vaû laïi, ngay nôi phaùp aáy laøm chöôùng ngaïi, thì luùc phaùp aáy neáu sinh khoûi cuõng khoâng laøm chöôùng ngaïi, vì vaäy luùc neân phaùp saép söûa sinh khoûi, thì taát caû caùc phaùp khaùc cuõng khoâng laøm chöôùng ngaïi. Neáu nhö coù neân phaùp laøm chöôùng ngaïi ñeán phaùp aáy, thì luùc baáy giôø phaùp aáy seõ khoâng coù theå daáy khoûi. Nghóa veà khoâng chöôùng ngaïi laø nghóa cuûa nhaân naêng taùc, maø naêng taùc thì thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp. Hoûi: Nhaân duyeân hoøa hôïp cho neân caùc phaùp sinh, nhaân duyeân hoøa hôïp cho neân caùc phaùp dieät, nhaân duyeân khoâng coù luùc naøo khoâng hoøa hôïp, taïi sao caùc phaùp khoâng luoân luoân sinh-dieät? Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu noùi nhö vaäy. “Neân sinh hoøa hôïp cho neân caùc ph sinh, neân dieät hoøa hôïp cho neân caùc phaùp dieät, sinh-dieät hoøa hôïp khoâng coù hai-khoâng coù nhieàu, thì caùc phaùp laøm sao luoân luoân sinh-luoân luoân dieät?” Laïi noùi nhö vaäy: “Nhaân duyeân hoøa hôïp thì caùc phaùp sinh roài, sau ñoù noái tieáp nhau qua voâ löôïng saùt-na, lieân tuïc che phuû ñeø neùn khoâng coù theå daáy khoûi ñöôïc nöõa. Nhö ngöôøi rôi xuoáng vaùch nuùi laïi bi ñaát ñaù phía treân lieân tieáp truùt xuoáng che kín, ngöôøi aáy vaøo luùc baáy giôø haõy coøn khoâng theå naøo ñoäng ñaäy noåi, huoáng laø coù theå ñöùng daäy hay sao?” Ñaïi ñöùc noùi raèng: Nhaân duyeân hoøa hôïp ñaõ taïm thôøi maø coù, thì caùc phaùp laøm sao luoân luoân sinh-dieät? Toân giaû Giaùc Thieân noùi nhö vaäy: “Caùc phaùp sinh-dieät ñieàu chæ tronhg choác laùt, caàn phaûi coù taùc duïng sinh roài laïi sinh, dieät roài laïi thì trôû thaønh voâ duïng, vì vaäy caùc phaùp sinh-dieät khoâng phaûi laø thöôøng haèng”. Hoûi: Luùc nhaân duyeân hoøa hôïp sinh ra caùc phaùp, thì coâng naêng cuûa nhaân duyeân laø nhieàu hay laø neân? Neáu noùi chæ laø neân thì laøm sao döïa vaøo nhieàu? Neáu noùi coù nhieàu thì laøm sao hoøa hôïp? Ñaùp: Coù theå noùi laø neân, coù theå noùi laø nhieàu, bôûi vì laøm cuøng neân vieäc cho neân döïa vaøo nhieàu Theå. Laïi nöõa, bôûi vì coâng naêng cuûa nhaân duyeân tuøy thuaän nhau, cho neân coù theå noùi laø neân; vì sinh ra nhieàu phaùp, cho neân coù theå noùi laø nhieàu. Laïi nöõa, coâng naêng cuûa nhaân duyeân cuøng khieán caùc phaùp daáy khoûi taùc duïng, cho neân coù theå noùi laø neân; daáy khoûi taùc duïng rieâng bieät nhö saéc-thoï..., cho neân coù theå noùi laø nhieàu. Neáu coâng naêng aáy khoâng coù nhieøu loaïi, thì taùc duïng ñaõ daáy khoânhö saéc-phi saéc... seõ khoâng coù gì sai bieät. Vì vaäy, coâng naêng cuûa nhaân duyeân ñoái vôùi caùc phaùp, khoâng coù theå noùi chaéc chaén laø nhieàu hay laø neân. Hoûi: Bôûi vì coù nhaân duyeân nhö vaäy cho neân caùc phaùp ñöôïc sinh,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 21 3

cuõng coù nhaân duyeân cho neân caùc phaùp dieät chaêng? Ñaùp: Toân giaû phaùi Thí Duï noùi nhö vaäy: “Sinh caàn phaûi ñeán nhaân duyeân, maø dieät thì khoâng nhö vaäy. Nhö luùc ngöôøi baén cung, muõi teân phaùt ra caàn phaûi nhôø söùc löïc, muõi teân rôi thì khoâng nhö vaäy. Nhö ngöôøi thôï goám luùc quay baùnh xe caàn phaûi nhôø söùc löïc, baùnh xe döøng thì khoâng nhö vaäy”. Caùc luaän sö A-tyø-ñaït-ma noùi: “ Caùc phaùp sinh-dieät ñeàu caàn ñeán nhaân duyeân, bôûi vì

dieät vaø sinh ñeàu laø hoaït duïng cuûa nhaân duyeân". Hoûi: Thí Duï ñaõ noùi ôû tröôùc, neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Khoâng caàn phaûi thoâng hieåu, bôûi vì khoâng phaûi laø ba Taïng. Nhöng phaùp cuûa Thaùnh-phaøm khaùc bieät cho neân khoâng theå ví duï nhö nhau. Vaû laïi, muõi teân vaø baùnh xe cuõng do nhaân maø rôi xuoáng vaø döøng laïi nhaân rôi xuoáng cuûa muõi teân, nghóa laø nhöõng taám bia-laù chaén laøm ñích..., neáu nhö khoâng coù nhaân khaùc thì giöôøng cung... cuõng laø nhaân cuûa muõi teân rôi, neáu tröôùc khoâng baén thì muõi teân naøy töø ñaâu rôi xuoáng? Nhaân döøng laïi cuûa baùnh xe, nghóa laø tay vaø gaäy..., neáu khoâng coù nhaân khaùc thì ngöôøi quay baùnh xe cuõng laø nhaân cuûa baùnh xe ngöøng, neáu tröôùc khoâng quay thì nay do ñaâu maø ngöng laïi? Hoûi: Neáu taám bia-tay quay... chöôùng ngaïi laøm cho muõi teân-baùnh xe phaûi rôi xuoáng-ngöøng laïi, thì laøm nhaân naêng taùc cho chuùng nhö theá naøo? Ñaùp: Vaät nhö taám bia-tay quay... ngaên caûn söï bay ñi-ngöøng laïi cuûa chuùng, chöù khoâng phaûi laø laøm trôû ngaïi chuùng rôi xuoáng vaø ngöøng laïi, thì laøm nhaân naêng taùc ñoái vôùi lyù ñaâu coù sai laàm. Hoûi: Neáu phaùp sinh-dieät ñeàu caàn ñeán nhaân duyeân, thì nhaân duyeân sinh duyeân coù trong taát caû moïi luùc, sao khoâng theå trong luùc sinh cuõng dieät-luùc dieät cuõng sinh? Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu noùi nhö vaäy: "Hai thôøi gian sinh-dieät hoøa hôïp ñeàu khaùc nhau, vì vaäy luùc sinh khoâng coù dieät-luùc dieät khoâng coù sinh, bôûi vì neân nhaân khoâng theå naøo coù hai quaû". Laïi noùi nhö vaäy: "Nhaân duyeân luùc sinh tuøy thuaän vôùi phaùp aáy, nhaân duyeân luùc dieät traùi ngöôïc coù haïi ñeán phaùp aáy, tuy nhaân duyeân aáy tröôùc sau cuøng neân theå, maø taùc duïng lôïi-haïi thôøi gian khoâng nhö nhau. Gioáng nhö Tyø kheo ñaõ heát muøa an cö, mang theo y baùt ñi ñeán caùc chuøa, coù keû cöôùp troâng thaáy Tyø kheo, tröôùc ñoù chaøo hoûi cung kính vaø tuøy thuaän ñi theo, sau ñeán caùnh ñoàng vaéng veû ñoaït laáy y baùt cuûa Tyø kheo vaø laêng nhuïc maø boû ñi. Nhaân duyeân sinh-dieät cuõng laïi nhö vaäy". Ñaïi ñöùc noùi raèng: Hai söï vieäc sinh-dieät ñaõ traùi ngöôïc laãn nhau thì cuøng coù nhö theá naøo? Toân giaû Dieäu AÂm noùi nhö vaäy: "Luùc caùc phaùp sinh chöa coù taùc duïng thì seõ dieät nhöõng gì? Luùc caùc

phaùp dieät ñaõ coù taùc duïng thì coøn gì maø sinh? " Hoûi: neân phaùp ñaõ laøm nhaân naêng taùc cho nhieàu phaùp, nhieàu phaùp cuõng laøm nhaân naêng taùc cho nhieàu phaùp; luùc neân phaùp laøm nhaân naêng taùc cho nhieàu phaùp, laø nhöu neân phaùp laøm nhaân cho nhieàu phaùp, hay laø nhö nhieàu phaùp laøm nhaân cho nhieàu phaùp? Luùc nhieàu phaùp laøm nhaân naêng taùc cho neân phaùp, laø nhö nhieàu phaùp laøm nhaân cho neân phaùp, hay laø nhö neân phaùp laøm nhaân cho neân phaùp? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Luùc neân phaùp naøy laøm nhaân naêng taùc cho nhieàu phaùp , neáu nhö neân phaùp laøm nhaân cho nhieàu phaùp, thì taïi sao khoâng cuøng neân nhaân maø quaû cuõng thaønh neân? Neáu nhö nhieàu phaùp laøm nhaân cho nhieàu phaùp, thì taïi sao khoâng phaûi nhieàu quaû maø nhaân cuõng thaønh nhieàu? Luùc nhieàu phaùp naøy laøm nhaân naêng taùc cho neân phaùp, neáu nhö nhieàu phaùp laøm nhaân cho neân phaùp, thì taïi sao khoâng

phaûi nhieàu nhaân maø quaû cuõng thaønh nhieàu? Neáu nhö neân phaùp laøm nhaân cho neân phaùp, thì taïi sao khoâng phaûi neân quaû maø nhaân cuõng thaønh neân? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Luùc neân phaùp laøm nhaân naêng taùc cho nhieàu phaùp, cuõng nhö nhieàu phaùp laøm nhaân cho neân phaùp; luùc nhieàu phaùp laøm nhaân naêng taùc cho neân phaùp, cuõng nhö neân phaùp laøm nhaân cho nhieàu phaùp. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì neân seõ thaønh nhieàu vaø nhieàu seõ thaønh neân chaêng? Ñaùp: Toâi noùi neân cuõng thaønh nhieàu vaø nhieàu cuõng thaønh neân, ñaây laø döïa vaøo taùc duïng chhöù khoâng döïa vaøo thaät Theå. Toâi noùi caùc nhaân laáy taùc duïng laøm quaû, chöù khoâng phaûi laø laáy thaät Theå laøm quaû. Laïi noùi: Caùc quaû laáy taùc duïng laøm nhaân chöù khoâng phaûi laø laáy thaät Theå laøm nhaân, bôûi vì thaät Theå cuûa caùc phaùp thöôøng haèng khoâng coù chuyeån bieán, chaúng phaûi laø nhaân-quaû. Nhöng maø phaùp voâ vi goïi laø nhaân naêng taùc, chæ vì khoâng laøm chöôùng ngaïi chöù khoâng phaûi laø coù theå thaønh töïu quaû. Laïi nöõa, phaùp höõu vi laøm nhaân naêng taùc cho phaùp höõu vi, cuõng laáy phaùp höõu vi laøm quaû taêng thöôïng; phaùp höõu vi khoâng laøm nhaân naêng taùc cho phaùp voâ vi, cuõng khoâng laáy phaùp voâ vi laøm quaû taêng thöôïng; phaùp voâ vi khoâng laøm nhaân naêng taùc cho phaùp voâ vi, cuõng khoâng laáy phaùp voâ vi laøm quaû taêng thöôïng; phaùp voâ vi tuy laøm nhaân naêng taùc cho phaùp höõu vi, maø khoâng laáy phaùp höõu vi laøm quaû taêng thöôïng, bôûi vì kgoâng coù taùc duïng Thuû quaû (daãn ñeán quaû) vaø Döõ quaû (mang laïi quaû). Hoûi: Vì sao phaùp höõu vi coù nhaân-coù quaû, maø phaùp voâ vi thì khoâng coù nhaân-khoâng coù quaû? Ñaùp: Bôûi vì phaùp höõu vi löu chuyeån ôû theá gian cho neân coù nhaân-

coù quaû, phaùp voâ vi thì khoâng nhö vaäy cho neân khoâng coù nhaân-quaû. Nhö ngöôøi ñi xa caàn phaûi chuaån bò tieàn baïc löông thöïc môùi coù theå ñeán ñöôïc nôi mình ñeán, chöù khoâng phaûi laø ngöôøi khoâng ñi. Laïi nöõa, bôûi vì phaùp höõu vi coù taùc duïng cho neân coù nhaân-coù quaû, phaùp voâ vi thì khoâng nhö vaäy cho neân khoâng coù nhaân-quaû. Nhö ngöôøi theo vieäc kinh doanh caàn phaûi chuaån bò ñaày ñuû môùi coù theå coù nhöõng thaønh töïu, chöù khoâng phaûi laø ngöôøi khoâng kinh doanh. Laïi nöõa, bôûi vì phaùp höõu vi coù sinh-dieät cho neân coù nhaân-coù quaû, phaùp voâ vi thì khoâng nhö vaäy cho neân khoâng coù nhaân-quaû. Laïi nöõa, bôûi vì phaùp höõu vi coù hoøa hôïp cho neân coù nhaân-coù quaû, phaùp voâ vi thì khoâng nhö vaäy cho neân khoâng coù nhaân-quaû. Laïi nöõa, bôûi vì phaùp höõu vi coù ba töôùng cho neân coù nhaân-coù quaû, phaùp voâ vi thì khoâng nhö vaäy cho neân khoâng coù nhaân-quaû. Laïi nöõa, bôûi vì taùnh cuûa phaùp höõu vi yeáu keùm cho neân coù nhaân, vì coù taùc duïng cho neân coù quaû, nhö ngöôøi oám yeáu döïa vaøo ngöôøi khaùc maø ñöùng vöõng, chöù khoâng phaûi laø ngöôøi khoûe maïnh; phaùp voâ vi thì khoâng nhö vaäy cho neân khoâng coù nhaân-quaû. Laïi nöõa, phaùp höõu vi nhö vua-nhö quyeán thuoäc cuûa vua, nhö ngöôøi giaøu sang - nhö quyeán thuoäc cuûa ngöôøi giaøu sang, nhö Nhaân-ñaø-la vaø nhö quyeán thuoäc cuûa nhaân-ñaø-la, cho neân coù nhaân-coù quaû; phaùp voâ vi thì khoâng nhö vaäy

cho neân khoâng coù nhaân-quaû. Hoûi: Phaùp höõu vi khoâng sinh laø vì phaùp höõu vi laøm caûn trôû maø khieán cho noù khoâng daáy khôûi, hay laø phaùp voâ vi laøm caûn trôû cho neân noù khoâng sinh? Ñaùp: Bôûi vì phaùp höõu vi laøm caûn trôû maø khieán cho noù khoâng daáy khoûi, chöù khoâng phaûi laø phaùp voâ vi, bôûi vì phaùp voâ vi laøm nhaân naêng taùc cho phaùp höõu vi maø khoâng laøm chöôùng ngaïi ñoái vôùi taát caû moïi luùc; nhö nöôùc ñoå vaøo möông, neáu nöôùc khoâng chaûy töï nhieân thì vì nhaân gì khaùc chöù khoâng phaûi laø möông laøm trôû ngaïi. Hoûi: Luùc phaùp voâ vi laøm nhaân naêng taùc vaø taêng thöôïng duyeân cho phaùp höõu vi, thì loaïi naøo laø hôn haún, laø duyeân vôùi phaùp höõu vi aáy hay laø nhöõng phaùp khaùc? Ñaùp: Nhö nhau chöù khoâng coù gì sai bieät, gioáng nhö hai nhuùm ñaäu. Neáu phaùp voâ vi laøm sôû duyeân duyeân cho phaùp höõu vi thì coù ñuùng coù sai. Laïi nöõa, phaùp quùa khöù laøm nhaân naêng taùc cho phaùp quaù khöù, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng; phaùp quaù khöù laøm nhaân naêng taùc cho phaùp vò lai-hieän taïi, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïn, nghóa noùi: Neáu toâi khoâng laøm nhaân naêng taùc gaàn cho oâng thì oâng seõ khoâng coù nhaân. Nhöng maø phaùp höõu vi thì khoâng coù phaùp naøo laø khoâng coù nhaân. Phaùp vò lai laøm

nhaân naêng taùc cho phaùp vò lai, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng; phaùp vi lai laøm nhaân naêng taùc cho phaùp quaù khöù-hieän taïi, nhöng khoâng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì quaû vaø nhaân cuøng coù hoaëc laø ôû sau, nghóa noùi: Neáu toâi khoâng laøm nhaân naêng taùcgaàn cho oâng thì oâng seõ khoâng coù quaû. Nhöng maø phaùp höõu vi thì khoângcoù phaùp naøo laø khoâng coù quaû. Phaùp hieän taïi laøm nhaân naêng taùc cho phaùp hieän taïi, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng; phaùp hieän taïi laøm nhaân naêng taùc cho phaùp vò lai, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng, nghóa noùi: Neáu toâi khoâng laøm nhaân naêng taùc gaàn cho oâng thì oâng seõ khoâng coù quaû. Nhöng maø phaùp höõu vi thì khoâng coù phaùp naøo laø khoâng coù quaû. Hoûi: Vì sao phaùp sau laøm nhaân naêng taùc cho phaùp tröôùc, maø phaùp tröôùc khoâng phaûi laø quaû taêng thöôïng cuûa phaùp sau? Ñaùp: Nghóa veà khoâng chöôùng ngaïi laø nghóa cuûa nhaân naêng taùc, quaû chaéc chaén laø do söùc maïnh cuûa nhaân maø daãn ñeán vaø thaønh töïu (thuû-döõ); phaùp sau ñoái vôùi phaùp tröôùc khoâng coù söùc maïnh cuûa daãn ñeán vaø thaønh töïu, cho neân phaùp tröôùc khoâng phaûi laø quaû cuûa phaùp sau. Nhö phaùp höõu vi laáy phaùp voâ vi laøm nhaân naêng taùc maø khoâng phaûi laø quaû cuûa noù, bôûi vì noù khoâng coù söùc maïnh cuûa Thuû quaû vaø Döõ quaû. Laïi nöõa, phaùp thieän laøm nhaân naêng taùc cho phaùp thieän, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng. Phaùp thieän laøm nhaân naêng taùc cho phaùp baát thieän-voâ kyù, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng. Phaùp baát thieän laøm nhaân naêng taùc cho phaùp baát thieän, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng; phaùp baát thieän laøm nhaân naêng taùc cho phaùp baát thieän-voâ kyù, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng. Phaùp voâ kyù laøm nhaân naêng taùc cho phaùp voâ kyù, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng; phaùp voâ kyù laøm nhaân

naêng taùc cho phaùp thòeän-baát thieän, cuõng laáy noù laøm quaû taêng thöôïng. Nhö phaùp thieän-baát thieän-voâ kyù laàn löôïc chuyeån tieáp laøm nhaân naêng taùc vaø quaû taêng thöôïng; nhö vaäy phaùp heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc, phaùp hoïc-voâ hoïc-phi hoïc phi voâ hoïc, phaùp do kieán ma ñoaïn-do tu maø ñoaïn baát ñoaïn, phaùp höõu saéc-voâ saéc, phaùp höõu kieán-voâ kieán, phaùp höõu ñoái-voâ ñoái, phaùp höõu laäu-voâ laäu, phaùp töông öng-baát töông öng..., neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, coù phaùp thieän laøm nhaân naêng taùc gaàn cho phaùp thieän, nhö do nghieäp thieän maø sinh vaøo nhaø thích laøm thieän, sinh roài laïi coù theå tu nhieàu haïnh toát ñeïp. Coù phaùp thieän laøm nhaân naêng taùc gaàn cho phaùp baát thieän, nhö do nghieäp thieän maø sinh vaøo nhaø giaøu sang, sinh roài soáng buoâng thaû taïo ra nhieàu haønhn vi xaáu aùc. Coù phaùp baát thieän laøm nhaân naêng taùc gaàn cho phaùp baát thieän, nhuø do nghieäp baát thieïn maø sinh vaøo nhaø khoâng coù luaät nghi, sinh roài laïi taïo ra nhieàu haønh vi xaáu aùc. Coù

phaùp baát thieän laøm nhaân naêng taùc gaàn cho phaùp thieän, nhö do nghieäp baát thieän maø thaân maéc phaûi beänh taät khoå naõo, hoaëc maát taøi saûn-ñòa vò, taâm sinh chaén ngaùn maø hoái haän, coá gaéng tu nhöõng haïnh toát laønh. Coù phaùp beân trong laøm nhaân naêng taùc gaàn cho phaùp beân trong, nhö neân höõu tình cung caáp cho nhieàu ngöôøi. Coù phaùp beân trong laøm nhaân naêng taùc gaàn cho phaùp beân ngoaøi, nhö nhöõng ngöôøi laøm noâng gieo troàng caáy haùi lo vieäc ñoàng aùng. Coù phaùp beân ngoaøi laøm nhaân naêng taùc gaàn cho phaùp beân ngoaøi, nhö nöôùc-phaân... giuùp cho maàm luùa ñöôïc lôùn leân. Coù phaùp beân ngoaøi laøm nhaân naêng taùc gaàn cho phaùp beân trong, nhö ñoà aên thöùc uoáng... nuoâi lôùn höõu tình. Coù phaùp cuûa neân neõo laøm nhaân naêng taùc gaàn cho phaùp cuûa naêm neõo, nhö coù nhieàu ngöôøi aên thòt neân con deâ, thaân hoï ñöôïc khoûemaïnh roài, coù ngöôøi laøm ñieàu thieän, coù ngöôøi laøm ñieàu aùc; ngöôøi laøm ñieàu thieän thì ñöôïc sinh vaøo coõi trôøi-ngöôøi, ngöôøi laøm ñieàu aùc thì rôi vaøo ba neõo khoå ñau. Hoûi: Neáu luùc neân höõu tình laøm haïi sinh maïng maø taát caû höõu tình khoâng gaây chöôùng ngaïi, thì hoï ñaõ laøm nhaân naêng taùc cho höõu tình kia, sao taát caû khoâng cuøng maëc phaûi toäi saùt sinh? Ñaùp: Bôûi vì höõu tình aáy töï mình saùt haïi daáy khoûi gia haïnh saùt haïi, cuõng khieán cho quaû ñaày ñuû maø maéc toäi saùt sinh; nhöõng höõu tình khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng maéc toäi saùt sinh. Laïi nöõa, bôûi vì höõu tình aáy daáy khoûi taâm aùc maø cuõng ñoaïn maïng loaøi khaùc, cho neân maéc toäi saùt sinh; nhöïng höõu tình khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng maéc toäi saùt sinh. Nhöõng nghieäp ñaïo khaùc ñeàu döïa theo ñaây caàn phaûi bieát! Hoûi: Nhöõng taøi saûn vaät duïng beân ngoaøi do coïng nghieäp cuûa taát caû höõu tình maø sinh khoûi, taïi sao keû troäm chæ maéc toäi ñoái vôùi chuû taøi saûn, chöù khoâng phaûi laø nhöõng ngöôøi khaùc? Ñaùp: Bôûi vì chuû taøi saûn tieáp nhaän giöõ gìn taøi saûn cuûa mình, nhöõng ngöôøi khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân keû troäm chæ maéc toäi ñoái vôùi chuû taøi saûn, chöù khoâng phaûi laø nhöõng ngöôøi khaùc. Laïi nöõa, chuû taøi saûn ñoái

vôùi taøi saûn daáy khoûi yù töôûng veà taøi saûn mình coù, keû troäm ñoái vôùi taøi saûn aáy daáy leân yù töôûng mình laø chuû taøi saûn, cho neân chæ maéc toäi ñoái vôùi taøi saûn cuûa ngöôøi kia, chöù khoâng phaûi laø nhöõng ngöôøi khaùc. Laïi nöõa, neáu taøi saûn vaät duïng laø quaû Só duïng vaø quaû taêng thöôïng ñoái vôùi ngöôøi kia thì maéc toäi ñoái vôùi ngöôøi kia, taøi saûn vaät duïng laø quaû taêng thöôïng chöù khoâng phaûi laø quaû Só duïng ñoái vôùi taát caû höõu tình khaùc, cho neân khoâng maéc toäi troäm caép ñoái vôùi hoï. Hoûi: Quaû Só duïng vaø quaû taêng thöôïng coù gì sai bieät? Ñaùp: Do coâng söùc laøm ra maø coù ñöôïc laø quaû Só duïng, khoâng chöôùng

ngaïi maø coù ñöôïc laø quaû taêng thöôïng. Laïi nöõa, taøi saûn vaät duïng ñoái vôùi ngöôøi laøm ra laø quaû Só duïng, ñoâi vôùi ngöôøi söû duïng laø quaû taêng thöôïng. Nhö caùc loaïi traùi-haït ñoái vôùi ngöôøi gieo troàng laø quaû Só duïng cuõng laø quaû taêng thöôïng, ñoái vôùi ngöôøi söû duïng aên uoáng chæ laø quaû taêng thöôïng. Nhö caùc loaïi taøi saûn vaät duïng ñoái vôùi ngöôøi tìm kieám mong caàu laø quaû Só duïng cuõng laø quaû taêng thöôïng, ñoái vôùi ngöôøi tieáp nhaän söû duïng thì chæ laø quaû taêng thöôïng. Hoûi: Nhöõng vaät nhö chaâu-baõi, nuùi Toâ-meâ-loâ… ôû taïi khí theá giôùi naøy do coïng nghieäp cuûa taát caû höõu tình maø phaùt khoûi, ôû trong ñoù neáu coù ngöôøi nhaäp Nieát-baøn, thì taïi sao nhöõng vaät naøy khoâng giaûm bôùt? Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu noùi nhö vaäy: “Neáu vaät laø quaû Só duïng vaø quaû taêng thöôïng gaàn cuûa hoï thì cuõng coù giaûm bôùt, nuùi Toâ-meâ-loâ… chæ laø quaû taêng thöôïng xa cuûa hoï, cho neân khoâng giaûm bôùt gì.” Laïi noùi nhö vaäy: “Nuùi Toâ-meâ-loâ laø do coïng nghieäp cuûa taát caû höõu tình maø phaùt khoûi, giaû söû ôû trong ñoù coù neân höõu tình toàn taïi, do nghieäp löïc cuûa hoï maø duy trì vöõng vaøng, cho neân cuõng khoâng giaûm bôùt, huoáng laø coù voâ löôïng voâ bieân höïu tình chöa ñöôïc Nieát-baøn hay sao? Nhö ngöôøi giaøu sang tuy ñaõ maïng chung, maø cung ñieän-vöôøn caây-voi ngöïa cuûa hoï khoâng aån maát theo hoï, laø bôûi vì nghieäp löïc cuûa nhöõng höõu tình khaùc maø ñöôïc duy trì; ôû ñaây cuõng nhö vaäy.” Laïi noùi nhö vaäy: “ÔÛ trong naøy tuy coù voâ löôïng höõu tình ñöôïc nhaäp Nieát-baøn vaø sinh ñeán xöù khaùc, maø laïi coù voâ löôïng voâ bieân höõu tình sinh ñeán theá giôùi naøy, bôûi vì nghieäp löïc cuûa hoï cho neân khoâng giaûm bôùt.” Toân giaû Giaùc Thieân noùi nhö vaäy: “Ñaây laø do nghieäp löïc cuûa quaù khöù maø duy trì, cho neân khoâng giaûm bôùt gì.” Hoûi: Nhö chuyeån luaân vöông ñoái vôùi boán chaâu luïc ñeàu ñöôïc töï taïi, laø quaû gì vaäy? Ñaùp: Uy theá cuûa töï thaân laø quaû dò thuïc, nhöõng vaãn ñaõ thuoäc quyeàn cai quaûn laø quaû taêng thöôïng; vò aáy ôû quaù khöù tu taäp taêng thöôïng, töï thaân ñaày ñuû nhöõng nghieäp thieän cho neân nay caûm ñöôïc hai quaû thuø thaéng nhö vaäy. Laïi nöõa, coù ba loaïi taêng thöôïng: 1. Töï taêng thöôïng. 2. Theá taêng thöôïng. 3. Phaùp taêng thöôïng. Töï taêng thöôïng, nhö coù neân loaïi phieàn naõo chöa ñoaïn maø caûnh aùc hieän roõ tröôùc maét, vì töï mình giöõ gìn khoâng daáy khoûi nghieäp aùc, töï nghó raèng mình ñöøng vì ñieàu naøy maø rôi vaøo nhöõng neõo aùc. Theá taêng thöôïng, nhö coù neân loaïi phieàn naõo chöa ñoaïn maø

caûnh aùc hieän roõ tröôùc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 21 375

maét, vì baûo veä theá gian cho neân khoâng daáy khoûi nghieäp aùc, töï nghó raèng mình ñöøng vì ñieàu naøy maø laøm cho ngöôøi ñôøi cheâ bai. Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: ñöøng vì mình maø laøm cho höõu tình theá gian taïo ra nhöõng nghieäp aùc. Phaùp taêng thöôïng, nhö coù neân loaïi phieàn naõo chöa ñoaïn maø caûnh aùc hieän roõ tröôùc maét, vì baûo veä phaùp cho neân khoâng giaáy khoûi nghieäp aùc, töï nghó raèng chôù vì mình maø laøm cho caùc theá gian khinh cheâ Chaùnh phaùp. Ba loaïi taêng thöôïng naøy chính laø nhaân naêng taùc gaàn. Hoûi: Vì sao ba loaïi naøy goïi laø taêng thöôïng? Ñaùp: Bôûi vì khoâng chöôùng ngaïi ñoái vôùi phaùp thieän, bôûi vì noù deã daøng tieáp caän vôùi taêng thöôïng duyeân. Hoûi: Söùc maïnh cuûa nhaân naêng taùc coù taêng giaûm hay khoâng? Ñaùp: Coù, nhö luùc raát nhieàu keùo caây goã lôùn, trong ñoù coù ngöôøi doác heát söùc - coù ngöôøi khoâng doác heát söùc, ngöôøi doác heát söùc cuûa hoï thì nhaân naêng taùc taêng leân, ngöôøi khoâng doác heát söùc thì nhaân naêng taùc giaûm xuoáng. Nhö luùc hoï keùo caây goã, luùc döïng coät - keùo thuyeàn - chuyeån ñaù..., neân bieát cuõng nhö vaäy. Nhö beân ngoaøi ñoái vôùi beân trong, hoaëc beân trong ñoái vôùi beân ngoaøi, trong vaø ngoaøi töï höôùng veà vôùi nhau cuõng laïi nhö vaäy. Hoûi: Nhaân naêng taùc vaø quaû taêng thöôïng thì loaïi naøo laø nhieàu hôn? Ñaùp: Nhaân naêng taùc nhieàu hôn maø quaû taêng thöôïng ít hôn, bôûi vì nhaân naêng taùc thaâu nhieáp taát caû phaùp höõu vi vaø voâ vi, quaû taêng thöôïng chæ thaâu nhieáp caùc phaùp höõu vi. Hoûi: Vì vaäy cho neân noùi: “Coù theå coù phaùp ñoái vôùi phaùp, chaúng phaûi laø nhaân naêng taùc chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø töï taùnh ñoái vôùi töï taùnh. Hoûi: Coù theå coù phaùp ñoái vôùi tha taùnh, chaúng phaûi laø nhaân naêng taùc chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø höõu vi ñoái vôùi voâ vi vaø voâ vi ñoái vôùi voâ vi.” Hoûi: Nhaân naêng taùc laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Taát caû caùc phaùp. Ñaõ noùi veà töï taùnh, cho neân nay seõ noùi. Hoûi: Vì sao goïi laø nhaân naêng taùc, naêng taùc laø nghóa gì? Ñaùp: Nghóa veà khoâng chöôùng ngaïi laø nghóa cuûa naêng taùc, nghóa coù vieäc laøm laø nghóa cuûa naêng taùc. Nhaân naêng taùc naøy chaéc chaén noái thoâng caû ba ñôøi vaø coù quaû taêng thöôïng rôøi xa phaùp theá gian. Nhö vaäy ñaõ bieåu hieän roõ raøng töï taùnh cuûa saùu nhaân, nay seõ tieáp tuïc bieåu hieän veà nghóa xen laãn nhau vaø khoâng xen laãn nhau cuûa saùu nhaân. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân töông öùng thì phaùp aáy cuõng laø nhaân caâu

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 21 376

höõu chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân töông öng thì phaùp aáy cuõng laø nhaân caâu höõu. Coù phaùp laø nhaân caâu höõu maø phaùp aáy khoâng phaûi laø nhaân töông öng, nghóa laø phaùp khoâng töông öng vôùi höõu vi. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân töông öng thì phaùp aáy cuõng laø nhaân ñoàng loaïi chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù phaùp laø nhaân töông öng maø khoâng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi, nghóa laø coù phaùp töông öng vôùi vò lai. 2. Coù phaùp laø nhaân ñoàng loaïi maø khoâng phaûi laø nhaân töông öng, nghóa laø phaùp khoâng

töông öng vôùi quaù khöù - hieän taïi. 3. Coù phaùp laø nhaân töông öng cuõng laø nhaân ñoàng loaïi, nghóa laø phaùp töông öng vôùi quaù khöù - hieän taïi. 4. Coù phaùp chaúng phaûi laø nhaân töông öng cuõng chaúng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi, nghóa laø phaùp khoâng töông öng vôùi vò lai vaø phaùp voâ vi. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân töông öng thì phaùp aáy cuõng laø nhaân bieán haønh chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù phaùp laø nhaân töông öng maø khoâng phaûi laø nhaân bieán haønh, nghóa laø tröø ra tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù - hieän taïi vaø phaùp töông öng vôùi noù, coøn laïi caùc phaùp töông öng. 2. Coù phaùp laø nhaân bieán haønh maø khoâng phaûi laø nhaân töông öng, nghóa laø tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù - hieän taïi vaø phaùp töông öng vôùi noù cuøng sinh - laõo - truù - voâ thöôøng. 3. Coù phaùp laø nhaân töông öng cuõng laø nhaân bieán haønh, nghóa laø tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù - hieän taïi vaø phaùp töông öng vôùi noù. 4. Coù phaùp chaúng phaûi laø nhaân töông öng cuõng chaúng phaûi laø nhaân bieán haønh, nghóa laø tröø ra tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù - hieän taïi vaø phaùp töông öng vôùi noù cuøng sinh-laõo-truù-voâ thöôøng, coøn laïi caùc phaùp khoâng töông öng. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân töông öng thì phaùp aáy cuõng laø nhaân dò thuïc chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù phaùp laø nhaân töông öng maø khoâng phaûi laø nhaân dò thuïc, nghóa laø phaùp töông öng vôùi voâ laäu-voâ kyù. 2. Coù phaùp laø nhaân dò thuïc maø khoâng phaûi laø nhaân töông öng, nghóa laø phaùp khoâng töông öng vôùi höõu laäu thieän-baát thieän. 3. Coù phaùp laø nhaân töông öng cuõng laø nhaân dò thuïc, nghóa laø phaùp

töông öng vôùi höõu laäu thieän - baát thieän. 4. Coù phaùp chaúng phaûi laø nhaân töông öng cuõng chaúng phaûi laø nhaân dò thuïc, nghóa laø phaùp khoâng töông öng vôùi voâ laäu-voâ kyù. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân töông öng thì phaùp aáy cuõng laø nhaân naêng taùc chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân töông öng thì phaùp aáy cuõng laø nhaân naêng taùc; coù phaùp laø nhaân naêng taùc maø phaùp aáy khoâng phaûi laø nhaân töông öng, nghóa laø phaùp khoâng töông öng. Hoûi: Neáu phaùp nhaân caâu höõu thì phaùp aáy cuõng laø nhaân ñoàng loaïi chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân ñoàng loaïi thì phaùp aáy cuõng laø nhaân caâu höõu; coù phaùp laø nhaân caâu höõu maø phaùp aáy chaúng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi, nghóa laø phaùp vò lai. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân caâu höõu thì phaùp aáy cuõng laø nhaân bieán haønh chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân bieán haønh thì phaùp aáy laø nhaân caâu höõu; coù phaùp laø nhaân caâu höõu maø phaùp aáy chaúng phaûi laø nhaân bieán haønh, nghóa laø tröø ra tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù - hieän taïi vaø phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù, coøn laïi caùc phaùp höõu vi. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân caâu höõu thì phaùp aáy cuõng laø nhaân dò thuïc chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân dò thuïc thì phaùp aáy cuõng laø nhaân caâu höõu; coù phaùp laø nhaân caâu höõu maø phaùp aáy chaúng phaûi laø nhaân dò thuïc, nghóa laø phaùp höõu vi voâ laäu - voâ kyù. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân caâu höõu thì phaùp aáy cuõng laø nhaân naêng taùc chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân caâu

höõu thì phaùp aáy cuõng laø nhaân naêng taùc; coù phaùp laø nhaân naêng taùc maø phaùp aáy chaúng phaûi laø nhaân caâu höõu, nghóa laø phaùp voâ vi. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân ñoàng loaïi thì phaùp aáy cuõng laø nhaân bieán haønh chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân bieán haønh thì phaùp aáy cuõng laø nhaân ñoàng loaïi; coù phaùp laø nhaân ñoàng loaïi maø phaùp aáy chaúng phaûi laø nhaân bieán haønh, nghóa laø tröø ra tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù - hieän taïi vaø phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù, coøn laïi caùc phaùp quaù khöù - hieän taïi. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân ñoàng loaïi thì phaùp aáy cuõng laø nhaân dò thuïc chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät:

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 21 378

1. Coù phaùp laø nhaân ñoàng loaïi maø khoâng phaûi laø nhaân dò thuïc, nghóa laø phaùp voâ laäu - voâ kyù cuûa quaù khöù - hieän taïi. 2. Coù phaùp laø nhaân dò thuïc maø khoâng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi, nghóa laø phaùp höõu laäu thieän - baát thieän cuûa vò lai. 3. Coù phaùp laø nhaân ñoàng loaïi cuõng laø nhaân dò thuïc, nghóa laø phaùp höõu laäu thieän - baát thieän cuûa quaù khöù - hieän taïi. 4. Coù phaùp chaúng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi cuõng chaúng phaûi laø nhaân dò thuïc, nghóa laø phaùp voâ laäu voâ kyù cuûa vò lai vaø phaùp voâ vi. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân ñoàng loaïi thì phaùp aáy cuõng laø nhaân naêng taùc chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp nhaân ñoàng loaïi thì phaùp aáy cuõng laø nhaân naêng taùc; coù phaùp nhaân naêng taùc maø phaùp aáy chaúng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi, nghóa laø phaùp vò lai vaø phaùp voâ vi. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân bieán haønh thì phaùp aáy cuõng laø nhaân dò thuïc chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù phaùp laø nhaân bieán haønh maø khoâng phaûi laø nhaân dò thuïc, nghóa laø tuøy mieân bieán haønh voâ kyù cuûa quaù khöù - hieän taïi vaø phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù. 2. Coù phaùp laø nhaân dò thuïc maø khoâng phaûi laø nhaân bieán haønh, nghóa laø tröø ra tuøy mieân bieán haønh baát thieän cuûa quaù khöù - hieän taïi vaø phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù, coøn laïi caùc phaùp höõu laäu thieän-baát thieän. 3. Coù phaùp laø nhaân bieán haønh cuõng laø nhaân dò thuïc, nghóa laø tuøy mieân bieán haønh baát thieän cuûa quaù khöù - hieän taïi vaø phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù. 4. Coù phaùp chaúng phaûi laø nhaân bieán haønh cuõng chaúng phaûi laø nhaân dò thuïc, nghóa laø tröø ra tuøy mieân bieán haønh voâ kyù cuûa quaù khöù-hieän taïi vaø phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù, coøn laïi caùc phaùp voâ kyù vaø voâ laäu. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân bieán haønh thì phaùp aáy cuõng laø nhaân naêng taùc chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân bieán haønh thì phaùp aáy cuõng laø nhaân naêng taùc; coù phaùp laø nhaân naêng taùc maø phaùp aáy chaúng phaûi laø nhaân bieán haønh, nghóa laø tröø ra tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù-hieän taïi vaø phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù, coøn laïi taát caû caùc phaùp khaùc. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân dò thuïc thì phaùp aáy cuõng laø nhaân naêng taùc chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân dò thuïc thì phaùp aáy cuõng laø nhaân naêng taùc;

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 21 379

coù phaùp laø nhaân naêng taùc maø phaùp aáy chaúng phaûi laø nhaân dò thuïc, nghóa laø phaùp voâ kyù vaø voâ laäu. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân laø saéc, maáy nhaân laø phi saéc? Ñaùp: Hai nhaân chæ rieâng phi saéc, ñoù laø nhaân töông öng vaø nhaân bieán haønh, boán nhaân coøn laïi noái thoâng caû saéc vaø phi saéc. Nhö saéc vaø phi saéc, höõu kieán-voâ kieán, höõu ñoái-voâ ñoái, höõu chaáp thoï-voâ chaáp thoï, laø tröôûng duôõng-phi tröôûng döôõng, laø ñaïi chuûng-phi ñaïi chuûng, laø taïo saéc- phi taïo saéc cuõng nhö vaäy. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân höõu laäu, maáy nhaân voâ laäu? Ñaùp: Hai nhaân chæ rieâng höõu laäu, ñoù laø nhaân bieán haønh vaø nhaân dò thuïc, boán nhaân coøn laïi noái thoâng caû höõu laäu vaø voâ laäu. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân höõu vi, maáy nhaân voâ vi? Ñaùp: Naêm nhaân chæ rieâng höõu vi, neân nhaân chung caû höõu vi vaø voâ vi, ñoù laø nhaân naêng taùc. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân quaù khöù, maáy nhaân vò lai, maáy nhaân hieän taïi? Ñaùp: Ba nhaân noái thoâng caû ba ñôøi, ñoù laø nhaân töông öng-caâu höõu- dò thuïc; hai nhaân chæ coù quaù khöù-hieän taïi, ñoù laø nhaân ñoàng loaïi-bieán haønh; neân nhaân noái thoâng caû ba ñôøi vaø cuõng rôøi xa theá gian, ñoù laø nhaân naêng taùc. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân thieän, maáy nhaân baát thieän, maáy nhaâ nhaân voâ kyù? Ñaùp: Neân nhaân chæ rieâng baát thieän-voâ kyù, ñoù laø nhaân bieán haønh; neân nhaân chæ rieâng thieän-baát thieän, ñoù laø nhaân dò thuïc; boán nhaân coøn laïi chung caû ba loaïi. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân heä thuoäc coõi Duïc, maáy nhaân heä thuoäc coõi Saéc, maáy nhaân heä thuoäc coõi Voâ saéc? Ñaùp: Hai nhaân chæ heä thuoäc ba coõi ñoù laø nhaân bieán haønh vaø dò thuïc; boán nhaân coøn laïi heä thuoäc caû ba coõi vaø khoâng heä thuoäc. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân laø hoïc, maáy nhaân laø voâ hoïc, maáy nhaân laø phi hoïc phi voâ hoïc? Ñaùp: Hai nhaân chæ rieâng phi hoïc phi voâ hoïc, ñoù laø nhaân bieán haønh vaø dò thuïc, boán nhaân coøn laïi chung caû ba loaïi. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân laø kieán sôû ñoaïn, maáy nhaân laø töông öng sôû ñoaïn, maáy nhaân laø baát ñoaïn? Ñaùp: Neân nhaân chæ rieâng kieán sôû ñoaïn, ñoù laø nhaân bieán haønh; neân nhaân chæ rieâng kieán sôû ñoaïn vaø töông öng sôû ñoaïn, ñoù laø nhaân dò thuïc; boán nhaân coøn laïi chung caû ba loaïi.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 21 380

Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân nhieãm oâ, maáy nhaân khoâng nhieãm oâ? Ñaùp: Neân nhaân chæ rieâng nhieãm oâ, ñoù laø nhaân bieán haønh, naêm nhaân coøn laïi chung caû hai loaïi. Nhö nhieãm oâ vaø khoâng nhieãm oâ, coù toäi- khoâng coù toäi, haéc-baïch, höïu phuù-voâ phuù, lui suït-chaúng lui suït cuõng nhö vaäy. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân laø coù dò thuïc, maáy nhaân khoâng coù dò thuïc? Ñaùp: Neân nhaân coù dò thuïc, ñoù laø nhaân dò thuïc; naêm nhaân coøn laïi chung caû hai loaïi. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân laø dò thuïc, maáy nhaân khoâng phaûi laø dò thuïc? Ñaùp: Hai nhaân khoâng phaûi laø dò thuïc, ñoù laø nhaân bieán haønh vaø nhaân dò thuïc; boán nhaân coøn laïi chung caû hai loaïi. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân töông öng, maáy nhaân khoâng töông öng? Ñaùp: Neân nhaân chæ rieâng töông öng, ñoù laø nhaân töông öng; naên nhaân coøn laïi chung

caû hai loaïi. Nhö töông öng vaø khoâng töông öng, coù sôû y-khoâng coù sôû y, coù sôû duyeân-khoâng coù sôû duyeân, coù haønh töôùng- khoâng coù haønh töôùng, coù caûnh giaùc-khoâng coù caûnh giaùc, coù ñaúng voâ giaùn-khoâng coù ñaúng voâ giaùn cuõng nhö vaäy. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân laø boán Ñeá thaâu nhieáp, maáy nhaân khoâng phaûi laø boán Ñeá thaâu nhieáp? Ñaùp: Hai nhaân chæ rieâng Khoå-Taäp ñeá thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân bieán haønh vaø dò thuïc; ba nhaân chæ rieâng Khoå-Taäp-Ñaïo ñeá thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân töông öng-caâu höõu vaø ñoàng loaïi; neân nhaân noái thoâng caû boán Ñeá vaø phi Ñeá thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân naêng taùc. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân laø naêm Uaån thaâu nhieáp, maáy nhaân chaúng phaûi laø naêm Uaån thaâu nhieáp? Ñaùp: Hai nhaân chæ do boán Uaån thaâu nhieáp tröø ra saéc Uaån, ñoù laø nhaân töông öng vaø nhaân bieán haønh; ba nhaân chung caû naêm Uaån thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân caâu höõu-ñoàng loaïi vaø dò thuïc; neân nhaân chung caû naêm Uaån vaø phi Uaån thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân naêng taùc. Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân laø xöù naøo thaâu nhieáp? Ñaùp: Hai nhaân chæ do YÙ xöù- Phaùp xöù thaâu nhieáp, ñoù laø do nhaân töông öng vaø bieán haønh; neân nhaân chæ do Saéc-Thanh-YÙ vaø Phaùp xöù thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân dò thuïc; ba nhaân chung caû möôøi hai xöù thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân caâu höõu-ñoàng loaïi vaø naêng taùc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 21 381

Hoûi: Saùu nhaân naøy coù maáy nhaân laø Giôùi naøo thaâu nhieáp? Ñaùp: Neân nhaân chæ do YÙ-Phaùp vaø YÙ thöùc thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân bieán haønh; neân nhaân chæ do baûy taâm giôùi (saùu thöùc vaø yù caên) vaø Phaùp giôùi thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân töông öng; neân nhaân chæ do Saéc-Thanh-baûy taâm vaø Phaùp giôùi thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân dò thuïc; ba nhaân chung caû möôøi taùm Giôùi thaâu nhieáp, ñoù laø nhaân caâu höõu-ñoàng loaïi vaø naêng taùc. Hoûi: Saùu nhaân nhö vaäy thì coù quaû gì? Ñaùp: Nhaân töông öng vaø nhaân caâu höõu thì coù quaû Só duïng, nhaân ñoàng loaïi vaø nhaân bieán haønh coù quaû Ñaúng löu, nhaân dò thuïc coù quaû Dò thuïc, nhaân naêng taùc coù quaû Taêng thöôïng, quaû giaûi thoaùt aáy laø do ñaïo maø chöùng chöù khoâng phaûi la do nhaân maø ñöôïc. Hoûi: Saùu nhaân nhö vaäy thì luùc naøo Thuû quaû (daãn ñeán quaû) vaø luùc naøo Döõ quaû(thaønh töïu quaû)? Ñaùp: Nhaân töông öng vaø nhaân caâu höõu thì hieän taïi Thuû quaû-hieän taïi Döõ quaû, neân saùt-na Thuû quaû-neân saùt-na Döõ quaû, Thuû quaû trong neân saùt-na-Döõ quaû trong neân saùt-na; nhaân ñoàng loaïi vaø nhaân bieán haønh thì hieän taïi Thuû quaû, quaù khöù vaø hieän taïi Döõ quaû, neân saùt-na Thuû quaû-nhieàu saùt-na Döõ quaû, Thuû quaû trong nhieàu saùt-na-Döõ quaû trong nhieàu saùt-na; nhaân dò thuïc thì hieän taïi Thuû quaû-quaù khöù Döõ quaû, neân saùt-na Thuû quaû- nhieàu saùt-na Döõ quaû, Thuû quaû trong nhieàu saùt-na-Döõ quaû trong nhieàu saùt-na. Nhaân naêng taùc thì coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Hieän taïi Thuû quaû-quaù khöù vaø hieän taïi Döõ quaû, neân saùt-na Thuû quaû-nhieàu saùt-na Döõ quaû, Thuû quaû trong nhieàu saùt-na-Döõ quaû trong nhieàu saùt-naêng. Coù Sö khaùc noùi: Nhaân naêng taùc naøy thì quaù khöù vaø hieän taïi Thuû quaû-quaù khöù vaø hieän taïi Döõ quaû, nhieàu saùt-na Döõ

quaû-nhieàu saùt-na Döõ quaû. Neáu luùc Thuû quaû thì coù theå Döõ quaû, coøn laïi nhö tröôùc ñaõ noùi. Neáu coù theå hieåu roõ raøng veà saùu nhaân nnhö vaäy, thì ñoái vôùi boán Quaû coù theå quan saùt ñoái chieáu roõ raøng, nhö nhìn nhöõng haït cam khaùc nhau trong loøng baøn tay. Laïi nöõa, taùc duïng cuûa caùc phaùp caàn phaûi nhôø vaøo nhaân duyeân, nhaân ñaõ bieän giaûi roäng ra, tieáp ñeán phaûi noùi veà duyeân. Duyeân coù boán loaïi, nhö luaän Thi Thieát vaø chöông Kieán Uaån bieän giaûi. Nhöng luaän Thi Thieát ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Coù phaùp laø nhaân duyeân maø phaùp aáy cuõng ñaúng voâ giaùn duyeân, cuõng laø sôû duyeân duyeân, cuõng laø taêng thöôïng duyeân..., cho ñeán coù phaùp laø taêng thöôïng duyeân maø phaùp aáy cuõng laø nhaân duyeân, cuõng laø ñaúng voâ giaùn duyeân, cuõng laø sôû duyeân duyeân”. Hoûi: Trong taát caû caùc phaùp, coù phaùp coù theå laøm boán duyeân laø nhö taâm-taâm sôû phaùp, coù phaùp coù theå laøm ba duyeân laø nhö saéc-taâm baát töông öng haønh, coù phaùp coù theå laøm hai duyeân laø nhö phaùp voâ vi, taïi sao

luaän aáy noùi: “Coù phaùp la nhaân duyeân maø phaùp aáy cuïng laø ñaúng voâ giaùn duyeân, cho ñeán noùi roäng ra”? Ñaùp: Luaän aáy döïa vaøo lyù Dung Höõu (coù theå coù) cho neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy, nghóa laø trong caùc phaùp coù taâm-taâm sôû ñaày ñuû taùnh cuûa boán duyeân, chöù khoâng noùi laø taát caû caùc phaùp ñeàu laøm boán duyeân. Neáu taän cuøng veà lyù thì caàn phaûi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân duyeân thì phaùp aáy cuïng laø ñaúng voâ giaùn duyeân chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø ñaúng voâ giaùn duyeân thì phaùp aáy cuõng laø nhaân duyeân; coù phaùp laø nhaân duyeân maø phaùp aáy chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân, nghóa laø töø ra taâm-taâm sôû phaùp chaúng phaûi laø cuoái cuøng cuûa quaù khöù-hieän taïi, coøn laïi taát caû phaùp höõu vi. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân duyeân thì phaùp aáy cuõng laø sôû duyeân duyeân chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân duyeân thì phaùp aáy cuõng laø sôû duyeân duyeân; coù phaùp laø sôû duyeân duyeân maø phaùp aáy chaúng phaûi laø nhaân duyeân, nghóa laø phaùp voâ vi. Hoûi: Neáu phaùp laø nhaân duyeân thì phaùp aáy cuõng laø taêng thöôïng duyeân chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø nhaân duyeân thì phaùp aáy cuõng laø taêng thöôïng duyeân; coù phaùp laø taêng thöôïng duyeân maø phaùp aáy chaúng phaûi laø nhaân duyeân, nghóa laø phaùp voâ vi. Hoûi: Neáu phaùp laø ñaúng voâ giaùn duyeân thì phaùp aáy cuõng laø sôû duyeân duyeân chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø ñaúng voâ giaùn duyeân thì phaùp aáy cuõng laø sôû duyeân duyeân; coù phaùp laø sôû duyeân duyeân maø phaùp aáy chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân, nghóa laø töø ra taâm-taâm sôû phaùp chaúng phaûi laø cuoái cuøng cuûa quaù khöù - hieän taïi, coøn laïi taát caû caùc phaùp. Hoûi: Neáu phaùp laø ñaúng voâ giaùn duyeân thì phaùp aáy cuõng laø taêng thöôïng duyeân chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp laø ñaúng voâ giaùn duyeân thì phaùp aáy cuõng laø taêng thöôïng duyeân; coù phaùp laø taêng thöôïng duyeân maø phaùp aáy chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân, nghóa laø töø ra taâm-taâm sôû phaùp chaúng phaûi laø cuoái cuøng cuûa quaù khöù-hieän taïi, coøn laïi taát caû caùc phaùp. Hoûi: Neáu phaùp laø

sôû duyeân duyeân thì phaùp aáy cuõng laø taêng thöôïng duyeân chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Neáu ñoái vôùi neân phaùp ñaày ñuû boán duyeân thì chæ caàn neân

duyeân chöù taïi sao thieát laäp boán duyeân? Ñaùp: Döïa vaøo taùc duïng maø thieát laäp chöù khoâng döïa vaøo Theå cuûa vaät, bôûi vì trong Theå cuûa neân vaät coù boán taùc duïng, nghóa laø taâm-taâm sôû phaùp trong neân saùt-na daãn daét phaùt khoûi taâm-taâm sôû phaùp ñoàng loaïi trong saùt-na tieáp theo sau, cho neân thieát laäp laøm nhaân duyeân; ngay söï phaùt trieån naøy, khieán taâm-taâm sôû phaùp trong saùt-na tieáp theo sau ñöôïc sinh khoûi, cho neân thieát laäp laøm ñaúng voâ giaùn duyeân; döïa vaøo naêng löïc naøy laøm cho taâm-taâm sôû phaùp trong saùt-na tieáp theo sau ñaõ choïn laáy caûnh, cho neân thieát laäp laøm sôû duyeân duyeân; ngay luùc aáy khoâng chöôùng ngaïi khieán taâm-taâm sôû phaùp trong saùt-na tieáp theo sau ñöôïc sinh khoûi, cho neân thieát laäp laøm taêng thöôïng duyeân. Trong naøy, nhaân duyeân nhö phaùp cuûa haït gioáng, ñaúng voâ giaùn duyeân nhö phaùp môû ñöôøng, sôû duyeân nhö phaùp nhaän caây gaäy, taêng thöôïng duyeân nhö phaùp khoâng chöôùng ngaïi. Nhö vaäy, taâm-taâm sôû phaùp chaúng phaûi laø cuoái cuøng cuûa quaù khöù- hieän taïi coù ñuû taùnh cuûa boán duyeân; coøn laïi phaùp höõu vi coù taùnh cuûa ba duyeân, ba phaùp voâ vi coù taùnh cuûa hai duyeân, ñeàu döïa vaøo nghóa maø noùi chöù khoâng döïa vaøo Theå cuûa vaäy, bôûi vì trong Theå cuûa neân vaät coù nhieàu nghóa, nhö trong caùc phaùp coù phaùp coù naêng löïc thöïc hieän. Saùu nhaân, nghóa laø tuøy mieân bieán haønh baùt thieän cuûa quaù khöù-hieän taïi vaø phaùp töông öng vôùi noù coù naêng löïc thöïc hieän. Naêm nhaân, nghóa laø tuøy mieân bieán haønh voâ kyù cuûa quaù khöù-hieän taïi vaø phaùp töông öng vôùi noù, hoaëc laø tuøy mieân bieán haønh baát thieän cuûa quaù khöù-hieän taïi vaø phaùp töông öng vôùi noù cuøng vôùi sinh-laõo-truù-voâ thöôøng, hoaëc laø taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu thieän-baát thieän chaúng phaûi laø bieán haønh cuûa quaù khöù-hieän taïi ñeàu coù naêng löïc thöïc hieän. Boán nhaân, nghóa laø tuøy mieân bieán haønh voâ kyù cuûa quaù khöù-hieän taïi vaø phaùp töông öng vôùi noù cuøng vôùi sinh-laõo-truù- voâ thöôøng, hoaëc laø saéc-taâm baát töông öng haønh höõu laäu thieän-baát thieän chaúng phaûi laø bieán haønh cuûa quaù khöù-hieän taïi, hoaëc laø taâm-taâm sôû phaùp voâ laäu cuûa quaù khöù hieän taïi, hoaëc laø taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu thieän-baát thieän cuûa vò lai ñeàu coù naêng löïc thöïc hieän. Ba nhaân, nghóa laø saéc- taâm baát töông öng haønh voâ kyù chaúng phaûi laø bieán haønh cuûa quaù khöù-hieän taïi, hoaëc laø saéc-taâm baát töông öng haønh voâ laäu cuûa quaù khöù-hieän taïi, hoaëc laø saéc-taâm baát töông öng haønh höõu laäu thieän-baát thieän cuûa vò lai, hoaëc laø taâm-taâm sôû phaùp voâ laäu voâ kyù cuû vò lai ñeàu coù naêng löïc thöïc hieän. Hai nhaân, nghóa laø saéc-taâm baát töông öng haønh voâ laäu voâ kyù cuûa vò lai ñeàu coù naêng löïc thöïc hieän. Neân nhaân, nghóa laø phaùp voâ vi gioáng nhö nhau, phaùp höõu vi thì coù nhieàu. Nghóa cuûa nhaân khoâng traùi ngöôïc vôùi nhau, duyeân cuõng phaûi nhö vaäy.

Hoûi: Neáu nhö vaäy thì nhaân vaø duyeân coù gì sai bieät? Ñaùp: Toân giaû Theá höõu noùi nhö vaäy: Khoâng coù gì sai bieät, nhaân töùc laø duyeân vaø duyeân töùc laø nhaân. Nhö trong kinh noùi: “Hai nhaân, hai duyeân coù theå phaùt sinh Chaùnh kieán, nghóa laø aâm thanh ngoân ngöõ cuûa ngöôøi khaùc vaø noäi taâm taùc yù ñuùng nhö lyù”. Laïi nhö kinh Ñaïi Nhaân Duyeân noùi: “Ñöùc Phaät baûo vôùi A-nan: Chi laõo-töû coù nguyeân do nhö vaäy, coù nhaân nhö vaäy, coù taäp nhö vaäy, coù sinh nhö vaäy, coù duyeân nhö vaäy, ñoù goïi laø chi Sinh”. Do ñoù bieát raèng nhaân vaø duyeân chaúng coù gì sai bieät. Laïi noùi nhö vaäy: “Neáu coù caùi naøy thì coù caùi kia, caùi naøy laø nhaân cuûa caùi kia, cuõng laø duyeân cuûa caùi kia”. Hoûi: Bôûi vì coù chieác bình cho neân coù ñöôïc söï hieåu bieát veà chieác bình, leõ naøo söï hieåu bieát veà chieác bình naøy laøm nhaân hay sao? Ñaùp: Khoâng phaûi laø chæ coù chieác bình thì coù söï hieåu bieát veà chieác bình, bôûi vì luùc khoâng coù chieác bình maø cuõng coù söï hieåu bieát veà chieác bình, cho duø luùc coù chieác bình maø khoâng coù söï hieåu bieát veà chieác bình, nhöng maø coù hoøa hôïp cho neân coù ñöôïc söï hieåu bieát veà chieác bình, vì vaäy hoøa hôïp laø nhaân duyeân hieåu bieát veà chieác bình. Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Hoøa hôïp laø nhaân, nhaân hoøa hôïp naøy goïi laø duyeân. Hoûi: Neáu moãi neân phaùp taùch bieät thì khoâng goïi laø nhaân, nhieàu söï vieäc hoøa hôïp cuõng thuaän theo khoâng phaûi laø nhaân chaêng? Ñaùp: Nhö moãi neân phaùp taùch bieät thì khoâng goïi laø hoøa hôïp, nhieàu söï vieäc tuï taäp thì goïi laø hoøa hôïp, do ñoù moãi neân phaùp taùch bieät thì khoâng goïi laø nhaân, nhieàu söï vieäc hoøa hôïp môùi ñöôïc goïi laø nhaân. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñoàng loaïi laø nhaân, dò loaïi laø duyeân, nhö löûa vôùi löûa, luùa mì vôùi maàm luùa mì, goïi laø ñoàng loaïi. Hoûi: Luùa mì vôùi maàm luùa mì coù gì ñoàng loaïi? Neáu cuøng teân goïi luùa mì maø noùi laø ñoàng loaïi, thuaän theo ruoäng - nöôùc… cuøng chung Ñaïi chuûng cho neân cuõng goïi laø ñoàng loaïi, thì ruoäng - nöôùc… phaûi laø nhaân cuûa luùa mì? Ñaùp: Laïi coù ngöôøi noùi: Gaán laø nhaân, xa laø duyeân. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì nhaân vaø ñaúng voâ giaùn duyeân phaûi khoâng coù sai bieät; vaû laïi, taâm thieän voâ giaùn daáy khôûi baát thieän, hoaëc laø taâm voâ kyù phaûi laø nhaân chöù khoâng phaûi laø duyeân? Ñaùp: Laïi coù ngöôøi noùi: Khoâng gioáng nhau laø nhaân, gioáng nhau laø duyeân. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì nhaõn ñoái vôùi nhaõn thöùc phaûi laø nhaân chöù khoâng phaûi laø duyeân, bôûi vì khoâng gioáng nhau; vaû laïi, luùa mì vôùi maàm luùa mì vaø tro ñaát phaûi laø duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân, bôûi vì ñeàu laø

gioáng nhau? Ñaùp: Laïi coù ngöôøi noùi: Coù naêng löïc sinh ra laø nhaân, tuøy theo naêng löïc sinh ra laø duyeân. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì chi Sinh ñoái vôùi Laõo töû seõ khoâng phaûi laø duyeân, tuøy thuaän chi Sinh vaø Höõu… ñoái vôùi Laõo töû seõ khoâng phaûi laø nhaân? Ñaùp: Laïi coù ngöôøi noùi: Coù naêng löïc nuoâi lôùn töï nhieân noái tieáp nhau laø nhaân, coù naêng löïc nuoâi lôùn nhôø nôi khaùc maø noái tieáp nhau laø duyeân. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì duyeân vaøo töï nhieân noái tieáp nhau maø daáy khôûi taâm thieän, chæ coù nuoâi lôùn töï nhieân noái tieáp nhau phaûi laø nhaân chöù khoâng phaûi laø duyeân? Ñaùp: Ñaïi ñöùc noùi raèng: Chuyeån

laø nhaân - tuøy chuyeån laø duyeân, gaàn laø nhaân - xa laø duyeân; nhö gaàn - xa, ôû nôi naøy - ôû nôi kia, hoøa hôïp - khoâng hoøa hôïp, ôû thaân naøy - ôû thaân khaùc, neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì ñoång loaïi tuøy chuyeån phaûi laø duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân, Voâ minh duyeân Haønh... phaûi laø nhaân chöù khoâng phaûi laø duyeân? Ñaùp: Bôûi vì Theå cuûa nhaân - duyeân tuy khoâng coù gì sai bieät maø nghóa thì coù khaùc, ñoù laø nghóa veà nhaân thì gaàn guõi, nghóa veà duyeân thì xa caùch, vì bieåu hieän nghóa naøy cho neân noùi nhaân coù saùu loaïi, noùi duyeân coù boán loaïi. Neáu khoâng nhö vaäy thì danh vaø soá caàn phaûi gioángnhau.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.